

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Significasti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

mendus sit, iuxta Gl. in cit. c. scriptum, ver. præsumptione.

8 **QVAESTIO** secunda. Quis modus observari debeat in examinando Episcopo electo? Respondetur, Eum à Gregorio XIV. Pontifice præscriptum esse in Bulla, quæ incipit *Onus Apostolica*, apud Quarantam in summa ver. electio fol. 309. Secundùm quem modum in Germania nostra ita proceditur, vt electus viciniore alicui Episcopo examinandum se tradat, super certis articulis per testes idoneos & iuratos adstruendis: Eiusque examinis processus Romanam mittitur ad confirmationem electo ritè examinato & probato impetrandam. Articuli autem examinis sunt hi: I. An promouendus ex legitimo matrimonio, & à parentibus Catholicis natus sit, c. cum in cunctis 7. hoc tit. c. 2. §. hæretici, de hæreticis in 6. II. An trigessimum ætatis annum compleuerit, cit. c. cum in cunctis: nisi postulatus fuerit. tunc enim sufficiunt anni xxvii. cœpti, extrauag. vn. de postulat. Prælator. inter communes. III. An saltem sex mensibus in sacro ordine constitutus fuerit, iuxta Concil. Trident. Sess. 22. c. 2. de reform. IV. An in Theologia, vel Iure canonico Doctor, vel Licentiatus sit, aut saltem publico alicuius Academiæ, vel aliorum probatorum & expertorum testimonio, ad alios docendos idoneus iudicatus, Trident. Concil. cit. cap. 2. de reform. V. An bonæ famæ sit, vitæ integræ; num in ecclesiasticis functionibus versatus, prudens, ac rebus gerendis idoneus, cap. 2. d. 2. §. c. Qui in aliquo, quod est vl. d. 5 1. Et obligantur conscientiæ eorum, à quibus instructio seu testificatio sumenda est, vt ea fideliter & gratis referant.

CAPITVLVM IV.

Significasti.

PARAPHRASIS.

Paſchalis Papa per Apocriſarios, seu Referentes suos pallium miſit Archiepiſcopo Panormitano, tali conditione, vt in verba ſibi præſcripta iuramentum Apoſtolicæ

Sedi præſtaret. Quod Reges, & regni Proceres mirati ſunt, quaſi fieri non oporteret: Primò, quia traditio poteſtatis ſpiritualis (quæ per pallium archiepiſcopale ſignificatur, iuxta c. ad honorem 4. de auctòr. & vſu pallij) purè fieri debet, non ſub conditione, ſiue grauamine impoſito. Secundò, quia Chriſtus Dominus Matth. cap. 5. v. 34. præcepit, *non iurare omnino*. Tertio, quia neque ab Apoſtolis, neque in Concilijs tale iuramentum præceptum eſſe, reperiuntur. Ad 1. reſpondet Pontifex; Sicuti Chriſtus B. Petrum Eccleſiæ Paſtorem conſtituturus, ab ipſo conditionem, promiſſionemque exegit dilectionis; ita Sedes Apoſtolica ab ijs, quos in partem paſtoralis officij adſcribit, conditionem ac promiſſionem fidelitatis, vnitatis, & obedientiæ exigere ſolet. Ad 2. Chriſtus eo in loco ſignificare voluit, iuramentum originem habere ex malo, ſiue peccato: quamobrem ſi homines fidem & obedientiam ſeruarent, iuramento nullo opus eſſet: Cùm itaque in Episcopis non ſemper fides, ſinceritas, & obedientia conſtiterit; quin imò aliqui reperti ſint, qui etiam poſt præſtitum iuramentum deſecerunt, ideo cogitur Pontifex iuramentum pro fide, vnitatis & obedientiæ exigere. Ad 3. Quòd Concilia Romanæ eccleſiæ legem non præſignant; cùm omnia per Romanæ Eccleſiæ auctoritatem facta ſint, roburque acceperint; Et ideo in eorundem ſtatutis Romani Pontificis auctoritas ſemper excepta intelligatur: Quare concludit Pontifex; Quandoquidem Archiepiſcopus à Rom. Apoſtolica Sede pallium, tanquam inſignia dignitatis petat, accipiatque, quæ à B. Petri corpore delumuntur, ideo æquum eſſe, vt Archiepiſcopus viciffim debita ſubiectiõnis ſigna, præſtito iuramento, exhibeat, quibus declaratur, quòd ſit membrum in corpore Eccleſiæ, cum alijs membris, & ipſo Capite Chriſto, eiufque in terris Vicario co-hærens, vnitatemque conſeruans. Ita explicat Hoſtienſis, & Ioan. Andr.

hic n. 12. & 13.

Sym-

SUMMARIUM.

1. Expressio conditionis secundum eum modum: quo suapte natura, siue ex necessitate inest, nihil operatur. unde dispositionem non reddit conditionalem, sed absolutam relinquit.
2. Summus Pontifex est supra Concilium Generale, quod proinde legem ei imponere non potest in condendis statutis morum, quò minus ob iustam causam ea mutare, aut tollere, vel in ijs dispensare queat.
3. Episcopi & Archiepiscopi tanquam membra cum membris inter se iuncta sunt, cum Rom. Pontifice tanquam totius Ecclesie capite, à quo omnis ecclesiastica potestas derivari debeat.

NOTANDVM I. Expressio conditionis secundum eum modum, quo suapte natura, siue ex necessitate inest, nihil operatur: quare nec facit dispositionem conditionalem, sed absolutam relinquit. Ita sumitur ex hoc cap. iun. Gl. communiter recepta ver. conditione, & habetur in l. 3. vbi Bart. & alij, ff. de legatis 1. & l. conditiones 99. ff. de condit. & demòstrat. Exem. causa. Si Episcopus alicui beneficium curatum conferat, expressa conditione, vt prius habitam ecclesiam parochialem resignet, non est illicita pactio, seu obligatio: cum ea iam antè ex iuris necessitate imposita fuerit, c. de multa 28. de præb. Dixi autem, si conditio exprimat secundum eum modum, &c. Secùs verò est, si nouus obligationis modus imponatur: Exemplum. Is cui beneficium ecclesiasticum confertur, ex gratitudine obligatus est ad præstanda obsequia, deferendum honorem collatori, & promotori suo: quare de hac ipsa obligatione, sicuti naturaliter & necessariò inest, commoneseri potest promotus, absque simoniæ vitio. At verò non potest in pactum & obligationem deduci, vt talia obsequia præstet, quasi ex iustitia teneatur, & ad ea compelli possit, quia ista obligatio suapte natura non inest, sed noua eaque simoniaca pactione inducitur. Videri possunt, quæ hic tradit Abb.

n. 6. & quæ docui lib. moral. Theol. 3. tract. 4. cap. 16. n. 4. §. Sed quæstio est.

NOTANDVM II. Iuramentum non est illicitum, sed virtutis Religionis actus, si comites habeat veritatem, iudicij discretionem, atque iustitiam. De hac re dixi in lib. 4. tr. 3. cap. 3.

NOTANDVM III. Sicuti in humano corpore caput est supra reliqua membra, ita sumus Pontifex est supra Concilium, etiam generale: si id sumatur tanquam distinctum à Pontifice: Sin autem generale Concilium accipiatur, quatenus etiam Pontificem tanquam partem præcipuam includit, non rectè dicitur, Papam esse supra Concilium: cum pars non sit excellentior suo toto. Hinc inferitur, quòd Concilium generale in condendis statutis morum, legem Rom. Pontifici imponere non possit, quò minus ob iustam causam ea mutare, aut tollere: vel in ijs dispensare queat. Siue enim spectentur statuta Concilij abstrahendo ab auctoritate ex confirmatione Papæ; tum inferior est potestas, quæ superiori obligationem afferre haud potest, c. inferior 4. d. 21. Siue spectentur, quatenus Papalem auctoritatem approbationemque acceperunt, non potuit vel Papa sibi, vel successoribus suis legem imponere: quia par in parem non habet imperium, c. innotuit 21. hoc tit. Adde, quòd secundum rationabiliter præsumptam Rom. Pontificis voluntatem, graui & urgente de causa, si ad ipsum Pontificem accessus non sit, etiam Episcopus dispensare possit, iuxta ea quæ docui lib. 1. Theol. moral. tract. 4. cap. 22. n. 4. & tradit inter alios Abb. Panorm. in c. cum dilectus n. 10. de elect.

Locutus sum autem de statutis morum, prout etiam declaratum reperitur in Trident. Concil. Sess. 25. cap. 21. de reform. *Sancta Synodus omnia & singula sub quibuscunque clausulis & verbis, qua de morum reformatione, atque ecclesiastica disciplina in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolica & sit, & esse intelligatur.* At verò fidei decreta diuini iuris atque infallibilia sunt, vt nulla humana potestate mutari

queant, quippe à Spiritu sancto, qui nec falli, nec fallere potest, Ecclesiæ in Sanctis œcumenicis Conciliis inspirata. Videri potest Abb. hinc n. 3. & quædoci in Theol. mor. lib. 2. tract. 1. cap. 2. n. 4.

3. **NOTANDVM IV.** Episcopi, & Archiepiscopi tanquam membra cum membris inter se vniti sunt, atque cum Romano Pontifice tanquam totius Ecclesiæ Capite, à quo omnis ecclesiastica potestas, secundum Christi commissionem & dispositionem, derivari debeat. Quæ de re dixi lib. 1. mor. Theol. tract. 4. cap. 7. §. 2. Sumitur autem hæc doctrina ex §. fin. huius c. vbi dicitur, quod insignia dignitatis, siue pallium archiepiscopale, quo veluti particula potestatis ecclesiasticæ significatur, de corpore B. Petri, vbi plenitudo potestatis est, desumatur, prout hinc Ioan. Andr. explicat, & dicam iterum in c. 3. de auctoritate & vsu pallij.

CAPITVLVM V.

Quia.

PARAPHRASIS

Quidam abiurato schismate, quod contra Alexandrum III. Papam ab Octauiano excitatum erat Anno Christi 1160. ad Ecclesiæ vnitatem rediit: Postea electus est in Episcopum suffraganeum Ecclesiæ Aquilensis. Hoc in casu Legatus à latere quæsiuit, num electionem istam confirmare deberet: Respondit Pontifex Alexander, Se dispensatiuè id permittere, dummodò electus ille à schismatico Episcopo nullum ordinem acceperit, & aliàs idoneus sit: Quare mandat Legato Cardinali, vt eum ab Episcopis suffraganeis Aquilensis Ecclesiæ consecrari curet: saluo interim iure Ecclesiæ Metropolitanæ, si relicto schismate ad vnitatem Catholicam redierit.

SVMMARIVM

1. Schismatici ad vnitatem Catholicam

reuerſi schisma abiurare debent, vti Hæretici heresin.

2. Schismaticus ad Ecclesiæ vnitatem reuerſus ad episcopalem dignitatem promoueri non debet.

3. Qui ab Episcopo schismatico (postquam denominatus est) Ordines suscepit, suspensus est, seu potius irregularis.

4. Si Archiepiscopus in schisma vel heresin lapsus sit, amittit ius consecrandi Episcopos prouincia, & alij Coepiscopi seu Suffraganei Episcopi supplent defectum eius.

5. Si Episcopus vnâ cum Capitulo in schisma lapsus sit, perdit iura ecclesiæ suæ, secundum exercitium tamen, non autem secundum habitum.

NOTANDVM I. Schismatici ad vnitatem Catholicam reuerſi, Schisma abiurare debent, vti etiam habetur in c. quoties pro causa 1. quæst. 7. ex Gregor. I. Papa lib. 10. Registri epist. 31. Idemque in hæreticis ad Ecclesiæ Catholicam reuerſis obseruandum, vt heresin abiurare cogantur: siquidem omnes hæretici etiam schismatici sunt.

NOTANDVM II. Qui ex schismate ad Ecclesiæ vnitatem reuerſus est, ad episcopalem dignitatem prouehi non debet, vti etiam habetur in cap. nos consuetudinem 8. d. 12. quod est Gregorij I. Papæ lib. 1. epist. 75. ad Episcopos Numidiæ. Pontifex tamen cum talibus dispensare solet, vti hic apparet, & annotauit Glossa in cit. cap. ver. prohibemus. Quare non videtur hæc fuisse propriè dicta electio: sed potius postulatio personæ alioquin inhabilis, nisi Pontificis dispensatio accederet. Verùm in iure, præsertim antiquo, promiscuè usurpantur interdum vocabula electionis & postulationis.

NOTANDVM III. Qui ab Episcopo schismatico (posteaquam denunciatus est, considerato iure nouo extrauag. Ad euitanda) Ordines suscepit, suspensus est, seu potius irregularis, iuxta cap. 1. & cap. 2. de schis-